

11.05.2011

Σύμβαση
Κωνσταντινούπολης

*Η Σημασία της
Επικύρωσης*

Βία

Κατά των
Γυναϊκών

 χεν ελλάδος

Εισαγωγή

Η πραγματικότητα

Σύμφωνα με στοιχεία των Ηνωμένων Εθνών που παρουσιάζει η Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων:

- * **1 στις 3 γυναίκες** κάποια στιγμή στη ζωή της θα αντιμετωπίσει σωματική, ψυχολογική ή σεξουαλική βία από τον σύντροφό της.
- * **1 στις 5 γυναίκες** θα πέσει θύμα βιασμού ή απόπειρας βιασμού.
- * **40% με 50% των γυναικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης** έχει αναφέρει κάποια μορφή σεξουαλικής παρενόχλησης στο χώρο εργασίας.
- * **500.000 με 2.000.000 άνθρωποι στον κόσμο, κυρίως γυναίκες και παιδιά**, εκτιμάται ότι διακινούνται παράνομα κάθε χρόνο με σκοπό τη σεξουαλική εκμετάλλευση και την εξαναγκαστική εργασία.

Ζούμε σε μια ταραγμένη εποχή με τη βία να κυριαρχεί γύρω μας. Με αυξανόμενη βία κατά των γυναικών και παιδιών. Με βία όλων των μορφών, λεκτική, σωματική, σεξουαλική. Με κοινωνικοοικονομικές συνθήκες που αυξάνουν την ανασφάλεια και το φόβο.

Οποιαδήποτε γυναίκα ή εμείς οι ίδιες μπορεί να υποστεί βία ανεξάρτητα από την οικονομική και κοινωνική της κατάσταση, τη μόρφωση, την καταγωγή της, τη θρησκεία της, τα πιστεύω της, την γλώσσα που μιλάει. **Οποιαδήποτε γυναίκα** μπορεί να έρθει αντιμέτωπη με τη βία στο σχολείο, στην οικογένεια, στην εργασία, στην κοινότητά της.

Πρέπει όλες να κατανοήσουμε πως οι γυναίκες είναι ευάλωτες στη βία, ακριβώς επειδή είναι γυναίκες. Δεν πρόκειται για «φυσική» και αποδεκτή κατάσταση, είναι **απόρροια** προκαταλήψεων, στερεοτύπων, διακρίσεων και ανισοτήτων που κρατούν δέσμιες τις γυναίκες και τα κορίτσια, τις «θυματοποιούν» και δεν επιτρέπουν την ισότιμη συμμετοχή τους στην εργασία, στην κοινότητα, σε θέσεις ευθύνης. **Η βία κατά των γυναικών και των κοριτσιών παραβιάζει τα βασικά ανθρώπινα δικαιώματα και δεν έχει θέση στις δημοκρατικές κοινωνίες. Δεν έχει θέση σε καμιά κοινωνία.**

Η πρωτοβουλία του Συμβουλίου της Ευρώπης

Με πρωτοβουλία του Συμβουλίου της Ευρώπης (11.5.2011) Ευρωπαϊκά και τρίτα κράτη υπέγραψαν τη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης, αποδεχόμενα πως η βία κατά των γυναικών (στον όρο «γυναίκες» περιλαμβάνονται και τα κορίτσια κάτω των 18 ετών- Άρθρο 3§στ) και παιδιών εξακολουθεί να υφίσταται στις κοινωνίες, να καταπατά τα ανθρώπινα δικαιώματα και να εντείνει τις ανισότητες με βάση το φύλο. Η αξία της έγκειται στο ότι **δεσμεύει τα κράτη να ενεργήσουν για την πρόληψη και καταπολέμηση της βίας όλων των μορφών με θύματα κυρίως τις γυναίκες και τα παιδιά. Η χώρα μας, ενώ υπέγραψε την Σύμβαση, δεν την έχει επικυρώσει ακόμη, ώστε να γίνει τμήμα του εθνικού Δικαίου και να ληφθούν τα απαραίτητα μέτρα για την πλήρη εφαρμογή της.**

Πρώτη Ενότητα : Οι μορφές της βίας κατά των γυναικών

Ήδη, από το Προοίμιο η Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης αναγνωρίζει με ιδιαίτερη ανησυχία, ότι οι γυναίκες και τα κορίτσια συνεχίζουν να εκτίθενται συχνότερα σε σοβαρές μορφές βίας, που παραβιάζουν τα ανθρώπινα δικαιώματά τους και τις εξαναγκάζουν να βρίσκονται σε υποδεέστερη θέση κοινωνικά σε σύγκριση με τους άνδρες.

Αναγνωρίζει επίσης τη **δομική φύση της βίας κατά των γυναικών** ως βία που υφίστανται οι γυναίκες και τα κορίτσια με βάση το φύλο τους και αποτελεί απόδειξη των ιστορικά άνισων σχέσεων ισχύος ανάμεσα στις γυναίκες και τους άνδρες. Η βία κατά των γυναικών αποτελεί, λοιπόν, **πράξη κυριαρχίας του ενός φύλου σε βάρος του άλλου**, δεν σχετίζεται τόσο με τη σωματική «υπεροχή», αλλά με την κοινωνική, πολιτική και οικονομική κυριαρχία των ανδρών, με την ανισότητα και τις διακρίσεις που εξακολουθούν να βιώνουν οι γυναίκες **κάθε ηλικίας** σήμερα.

Με λίγα λόγια : *δεν κακοποιεί αυτός που είναι δυνατός σωματικά, αλλά αυτός που η κοινωνία του «επιτρέπει», του «συγχωρεί» ή τον «ενθαρρύνει» να το κάνει.*

Επιπλέον, η Σύμβαση αναγνωρίζει ότι η έμφυλη βία βασίζεται στη **δομή της συγκεκριμένης κοινωνίας**, που την «επιτρέπει», επειδή οι γυναίκες θεωρούνται «κατώτερες» και δεν απολαμβάνουν ίδια δικαιώματα. Οι γυναίκες βιώνουν ένα φαύλο κύκλο: **η βία μπορεί να ασκηθεί σε οποιαδήποτε γυναίκα**, ενισχύει τις διακρίσεις και την ανισότητα, αυξάνει την εξάρτηση των γυναικών και συνεπώς τις κάνει ευάλωτα θύματα σε νέες πράξεις βίας.

Η βία κατά των γυναικών είναι διαταξική, διατοπική, διαχρονική.

Εμφανίζεται σε όλες τις κοινωνικές τάξεις και κοινωνικές κατηγορίες, παρατηρείται σε όλα τα μέρη της γης και διαπερνά όλες τις εποχές.

Ποιες μορφές βίας αντιμετωπίζουν οι γυναίκες;

1. **Βία μέσα στην οικογένεια:** ο σύζυγος, ο σύντροφος, ο πατέρας, ο αδερφός, ακόμα και ο γιος ή άλλοι συγγενείς κακοποιούν σωματικά, ψυχολογικά και σεξουαλικά με την πρόφαση ότι η γυναίκα είναι «κτήμα» τους, «ατίμασε» την οικογένεια ή εξαρτάται από αυτούς και πρέπει να υπομένει τη βία ως αντάλλαγμα της προστασίας τους.
2. **Βιασμός & σεξουαλική παρενόχληση:** η γυναίκα θεωρείται «αντικείμενο», δεν μπορεί να φέρει αντιρρήσεις ή «προκαλεί» και τελικά «ευθύνεται» η ίδια για οτιδήποτε βιώσει, είτε αυτό είναι κακόβουλο πείραγμα είτε παρενόχληση είτε βιασμός. Εδώ εμπίπτει και η μη εμφανής παρακολούθηση ή παρενόχληση με σκοπό την πρόκληση φόβου (stalking).
3. **Βία ή παρενόχληση στον εργασιακό χώρο:** παρενόχληση συστηματική, που τρομοκρατεί, ενοχοποιεί και εξοντώνει τις γυναίκες, ασκείται συνήθως από άνδρες σε «θέσεις εξουσίας» και αποτελεί εκμετάλλευση της οικονομικής «ανάγκης» που απορρέει από την ανεργία και τις άνισες εργασιακές σχέσεις.
4. **Βία που ασκείται σε σχέση με τα αναπαραγωγικά δικαιώματα:** γυναίκες από ευάλωτες κοινωνικά ομάδες, οικονομικά αδύναμες ή από ιδιαίτερα αυταρχικές πατριαρχικές οικογένειες εξαναγκάζονται να γεννήσουν, να κάνουν έκτρωση, να δώσουν τα ωάρια τους ή τα παιδιά τους για υιοθεσία, να γίνουν παρένθετες μητέρες, ακόμη και να προβούν σε στέρωση παρά τη θέλησή τους. Εδώ εμπίπτει και ο εξαναγκασμός γυναικών ή ανήλικων κοριτσιών σε «γάμους συμφέροντος» ή γάμους με πρόφαση την οικογενειακή τιμή και τα πατροπαράδοτα έθιμα.
5. **«Εθιμική» βία:** αφορά την υποβολή κοριτσιών και γυναικών σε απάνθρωπες εθιμικές πρακτικές, τον εξαναγκασμό σε γάμο, την τιμωρία ή ακόμη και την θανάτωση με την πρόφαση ότι πρέπει να τηρηθούν θρησκευτικά ή πολιτισμικά έθιμα ή ότι το θύμα παρέβηκε άγραφους κανόνες και ατίμασε την οικογένεια. Ιδιαίτερη μνεία πρέπει να γίνει στην βάνανυση πρακτική της κλειτοριδεκτομής, όπου χωρίς αναισθητικό και με επικίνδυνο για την υγεία τους τρόπο νεαρά κορίτσια ακρωτηριάζονται για να «εξασφαλισθεί η παρθενία» και η «συζυγική πίστη», αφού πλέον θα στερούνται κάθε σεξουαλική ευχαρίστηση.
6. **Trafficking:** διακίνηση γυναικών και παιδιών από χώρες της Ευρώπης ή τρίτες χώρες με σκοπό την εκμετάλλευσή τους, είτε ως εργατικά χέρια είτε ως σεξουαλικά «εμπορεύματα» είτε ως δότες οργάνων. *(Άρθρα: 2 και 33-42)*

Η «βία κατά των γυναικών και κοριτσιών» ορίζεται στη Σύμβαση ως «παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ως μορφή διάκρισης που βασίζεται στο φύλο».

Η Σύμβαση καταδικάζει και δεσμεύει τα κράτη να εξαλείψουν κάθε μορφή βίας στο δημόσιο ή τον ιδιωτικό βίο.

Δεύτερη Ενότητα : Τι σημαίνει Ισότητα των Φύλων;

Η Σύμβαση αναγνωρίζει την πραγματική (de facto) και νόμιμη (de jure) ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών. (Προοίμιο)

Τι σημαίνει “de facto” και “de jure” ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών;

Η λατινική φράση «de facto» σημαίνει «εκ των γεγονότων» ή «εκ των πραγμάτων». Στην νομοθεσία σημαίνει «αυτό που εφαρμόζεται πρακτικά, αλλά που δεν επιβάλλεται από τον νόμο» ή «μια πράξη ή μια πραγματικότητα όχι επίσημα κατοχυρωμένη». Χρησιμοποιείται συχνά σε αντίθεση με το «de jure», το οποίο σημαίνει «σύμφωνα με το νόμο», «κατά τον νόμο» όταν γίνεται αναφορά σε θέματα νόμου, κυβέρνησης. (Πηγή : <https://el.wikipedia.org/wik>)

Που βασίζεται η Σύμβαση;

Η Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης τονίζει πως τα έμφυλα στερεότυπα και ρόλοι, οι διακρίσεις και η ανισότητα των φύλων αποτελούν καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων κοριτσιών και γυναικών και πυροδοτούν την έμφυλη βία (Προίμιο). Στηρίζεται στην **Οικουμενική Διακήρυξη για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (1948)** και διακηρύσσει ότι η ελευθερία κάθε ανθρώπου, η διασφάλιση των δικαιωμάτων του και η ισότητα όλων πρέπει να γίνονται σεβαστές.

Άρθρο 1 : Όλοι οι άνθρωποι γεννιούνται ελεύθεροι και ίσοι στην αξιοπρέπεια και τα δικαιώματα. Είναι προικισμένοι με λογική και συνείδηση και οφείλουν να συμπεριφέρονται μεταξύ τους με πνεύμα αδελφότητας.

Άρθρο 2 : Κάθε άνθρωπος δικαιούται να επικαλείται όλα τα δικαιώματα και όλες τις ελευθερίες που προκηρύσσει η παρούσα Διακήρυξη, χωρίς καμία απολύτως διάκριση, ειδικότερα ως προς τη φυλή, το χρώμα, το φύλο, τη γλώσσα, τις θρησκείες, τις πολιτικές ή οποιεσδήποτε άλλες πεποιθήσεις, την εθνική ή κοινωνική καταγωγή, την περιουσία, τη γέννηση ή οποιαδήποτε άλλη κατάσταση.

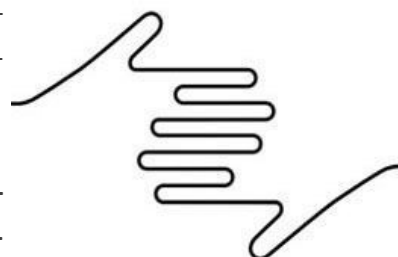
Άρθρο 7: Όλοι είναι ίσοι απέναντι στον νόμο και έχουν δικαίωμα σε ίση προστασία του νόμου, χωρίς καμία απολύτως διάκριση. Όλοι έχουν δικαίωμα σε ίση προστασία από κάθε διάκριση που θα παραβίαζε την παρούσα Διακήρυξη και από κάθε πρόκληση για μια τέτοια **δυσμενή διάκριση**.

Άρθρο 22: Κάθε άτομο, ως μέλος του κοινωνικού συνόλου, έχει δικαίωμα **κοινωνικής προστασίας**. (Πηγή: *United Nations Information Centre, Greece* <http://www.ohchr.org>)

Σύμφωνα, λοιπόν, με τις **Διεθνείς Συμβάσεις**, τα **ανθρώπινα δικαιώματα** είναι σεβαστά, **ανεξαρτήτως φύλου** προωθούν και ενισχύουν την **ισότητα**, καθώς και τη **διασφάλιση των δικαιωμάτων όλων των γυναικών και κοριτσιών**, συμπεριλαμβανομένης και της εξασφάλισης της **ελευθερίας τους** να αποφασίζουν οι ίδιες για τη ζωή τους.

Ανθρώπινα δικαιώματα και διακρίσεις σύμφωνα με τη Σύμβαση

- * Τα **ανθρώπινα δικαιώματα πρέπει να κατοχυρώνονται** διαταξικά, διαχρονικά και διατοπικά. Η κατοχύρωσή τους αποτρέπει κάθε μορφή διακρίσεων, είτε πρόκειται για **άμεσες**, είτε για **έμμεσες**.
- * Όταν λέμε **άμεση διάκριση** εννοούμε πως ένα πρόσωπο υφίσταται δυσμενή μεταχείριση απέναντι στο νόμο, επειδή ανήκει σε συγκεκριμένη κοινωνική ομάδα. Για παράδειγμα, μια γυναίκα μπορεί να στερείται τη δυνατότητα ισότιμης πρόσβασης σε αγαθά ή υπηρεσίες, λόγω του φύλου της. Πρόκειται για αποκλεισμό που ανατρέπει την αρχή της ισότητας και της ίσης προστασίας όλων.
- * Στην **έμμεση διάκριση** άγραφοι νόμοι, στερεότυπα ή κοινωνικές συνθήκες αποτρέπουν από την ισότιμη πρόσβαση προσώπων συγκεκριμένων κοινωνικών ομάδων σε αγαθά και υπηρεσίες.
- * Για να εκλείψουν οι ποικίλες έμφυλες ανισότητες και οι άμεσες ή έμμεσες διακρίσεις τα κράτη οφείλουν να αναλάβουν **θετικές δράσεις**. Στην περίπτωση της ανισότητας των φύλων πρόκειται για πρωτοβουλίες εξάλειψης των διακρίσεων, γεγονός που θα τους επιτρέψει να συμβαδίσουν με τους άνδρες.
- * Στο ίδιο πλαίσιο κινούνται οι **πολιτικές που λαμβάνονται και είναι προσανατολισμένες σε θέματα αντιμετώπισης έμφυλων ανισοτήτων** ή συμπεριλαμβάνουν συνειδητά και συστηματικά την ισότητα των φύλων στη θεσμική διακυβέρνηση και τον πολιτισμό («**gender mainstreaming**»)

Τα στερεότυπα αποτρέπουν την Ισότητα και επιτρέπουν τη βία

Η έννοια «φύλο» ορίζεται στη Σύμβαση ως οι κοινωνικά δομημένοι ρόλοι, συμπεριφορές, δραστηριότητες και ιδιότητες, που μια δεδομένη κοινωνία αποδίδει στις γυναίκες και τους άνδρες. (Άρθρο 3)

Σύμφωνα με την κοινωνιολογική οπτική, η **κοινωνικοποίηση** από την οικογένεια, το σχολείο, τα Μ.Μ.Ε. κ.λπ. συντελεί καθοριστικά στη δημιουργία της προσωπικότητας και της κοινωνικής ταυτότητας του παιδιού. Ωστόσο, τις περισσότερες φορές, τα παιδιά κοινωνικοποιούνται, βάσει των στερεοτυπικών έμφυλων ρόλων, σύμφωνα με τους οποίους, **μόνο ορισμένα χαρακτηριστικά και ιδιότητες (πρέπει να) «συνάδουν» με τα φύλο τους.**

Έμφυλοι ρόλοι: οι διαφορετικές προσδοκίες και συμπεριφορές που αποδίδονται στα δύο φύλα, σε κάθε χώρα, εποχή, κοινωνική ομάδα και κουλτούρα.

Έτσι, το να είσαι ένας «άντρας» σημαίνει να έχεις αντίστοιχα «ανδρικά» χαρακτηριστικά και συμπεριφορές, όπως το να σου «επιτρέπεται» να υποτιμάς και να ασκείς κάθε μορφή βίας απέναντι στις γυναίκες. Κατά αναλογία, το να είσαι «γυναίκα», σημαίνει αντίστοιχα «γυναικεία» χαρακτηριστικά και συμπεριφορές, όπως το να αποδέχεσαι την υποτίμηση και την κάθε μορφή βίας. Οι κοινωνίες συνεχίζουν, έτσι να αποδέχονται τον στερεοτυπικό ρόλο του άντρα να ασκεί βία εναντίον των γυναικών και της γυναίκας να την αποδέχεται.

Οι στερεοτυπικοί έμφυλοι κοινωνικοί ρόλοι οδηγούν στην ανισότητα, σε διακρίσεις και σε άσκηση/αποδοχή βίας.

Σύμφωνα με τη Σύμβαση, όμως, **οι άνθρωποι πρέπει να είναι ίσοι στην κοινωνία, ανεξάρτητα από το βιολογικό τους φύλο και δεν πρέπει να αναπτύσσονται διακρίσεις και στερεότυπα που να βασίζονται στο βιολογικό φύλο.**

«Το βιολογικό φύλο (sex) ενός ατόμου είναι γενετικά καθορισμένο, το κοινωνικό φύλο (gender) είναι πολιτισμικά και κοινωνικά κατασκευασμένο» Ann Oakley

Τρίτη Ενότητα : Γιατί η επικύρωση της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης είναι απαραίτητη για την εφαρμογή της;

Οι βασικοί στόχοι της Σύμβασης

Οι βασικοί στόχοι της Σύμβασης είναι η πρόληψη και η προστασία των γυναικών και κοριτσιών, δίχως οποιαδήποτε διάκριση, από τη βία που τους ασκείται στην οικογένεια ή και εκτός αυτής.

Τα κράτη που υπέγραψαν την Σύμβαση (ανάμεσά τους και η Ελλάδα) αναγνώρισαν την ανάγκη λήψης μέτρων και πολιτικών που θα εξαλείψουν τη βία κατά των γυναικών και παιδιών. Όμως αυτό δεν επαρκεί για να γίνει πράξη. Η εφαρμογή της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης προϋποθέτει την επικύρωσή της από τα εθνικά Κοινοβούλια, ώστε να ληφθούν τα αναγκαία νομοθετικά μέτρα, να αποτελέσει τμήμα του εθνικού Δικαίου και να δρομολογηθούν οι αντίστοιχες ενέργειες. (Άρθρο 1)

Τι χρειάζεται να κάνει ένα κράτος για να προστατεύσει τα εν δυνάμει θύματα ή τα θύματα που χρειάζονται βοήθεια;

- * Να παρέχει νομικές και κοινωνικές υπηρεσίες, υπηρεσίες ψυχολογικής υποστήριξης και πρόσβαση σε υγειονομική περίθαλψη.
- * Να παρέχει πρόσβαση σε καταφύγια (για άμεση προστασία), στέγαση και οικονομική βοήθεια.
- * Να παρέχει εκπαίδευση, κατάρτιση και υπηρεσίες συμβουλευτικής για την εργασιακή ένταξη.
- * Να παρέχει πρόσβαση σε τηλεφωνικές γραμμές SOS, πρόσβαση σε μονάδες συμβουλευτικής, κ.λπ.

Είναι σημαντικό να σημειωθεί επίσης ότι η πληροφόρηση στα εν δυνάμει θύματα ή τα θύματα θα πρέπει να γίνεται ανάλογα με τις ιδιαιτερότητές τους και στη γλώσσα που αυτά κατανοούν.

Ο επίσημος κρατικός φορέας, σύμφωνα με τη Σύμβαση, συντονίζει, υλοποιεί, παρακολουθεί, αξιολογεί τις πολιτικές, τα μέτρα πρόληψης και καταπολέμησης όλων των μορφών βίας, αλλά και συλλέγει στοιχεία, τα οποία θα αναλύει και θα δημοσιοποιεί.

Πρέπει να συντονίζονται όλοι οι αρμόδιοι φορείς συμπεριλαμβανομένων του δικαστικού σώματος, της Αστυνομίας, των τοπικών και περιφερειακών αρχών και των ΜΚΟ για την παροχή προστασίας και υποστήριξης σε θύματα και μάρτυρες όλων των μορφών βίας.

Παράλληλα, πρέπει να γίνουν κινήσεις ευαισθητοποίησης της κοινής γνώμης, καθώς και δράσεις ενημέρωσης των επαγγελματιών που ασχολούνται με τα θύματα ή τους δράστες.

Με κατάλληλα προγράμματα τυπικής και άτυπης εκπαίδευσης το σχολείο και οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών θα αναλάβουν να αναπτύξουν δεξιότητες αποφυγής και προστασίας από τη βία σε παιδιά, γονείς και εκπαιδευτικούς. (Άρθρα 9—17)

*Μία **Ομάδα Εμπειρογνομόνων** («GREVIO») θα είναι επιφορτισμένη με την εφαρμογή της Σύμβασης και θα αποτελείται από 10 - 15 μέλη τουλάχιστον. Στη σύστασή της θα λαμβάνεται υπόψη το φύλο, η ισορροπία αντιπροσώπευσης ανάμεσα στα κράτη, και κυρίως η επιστημονική τεχνογνωσία των υποψηφίων, καθώς θα επιλέγονται ειδικευμένοι επιστήμονες στους τομείς της έμφυλης βίας, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της ισότητας, κ.λπ. Κάθε κράτος θα μπορεί να συμμετέχει με ένα μέλος και η διαδικασία εκλογής θα καθορίζεται από την Επιτροπή των Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης.*

*Επίσης, σχηματίζεται **Επιτροπή των Μερών**, που θα αποτελείται από εκπροσώπους των κρατών που επικύρωσαν την Σύμβαση. Η Επιτροπή εκλέγει τα μέλη της Ομάδας Εμπειρογνομόνων, συγκεντρώνει αναφορές για την εφαρμογή της Σύμβασης στα κράτη και διαμορφώνει τις κατάλληλες συνθήκες για την προώθηση της διακρατικής συνεργασίας.*

(Άρθρα 66 –67)

Οι καινοτομίες της Σύμβασης

Για πρώτη φορά σε επίσημο νομικό κείμενο γίνεται αναφορά στο **συναίσθημα** των προσώπων που απειλούνται και συγκεκριμένα στο **φόβο** που αισθάνονται τα εν δυνάμει θύματα, καθώς και στην **άσκηση μη ορατής βίας** σε γυναίκες και παιδιά. Μπορούν να καταθέσουν, ακόμα και αν δεν μπορούν εύκολα να το αποδείξουν ("**Stalking**": **μη εμφανής παρακολούθηση ή παρενόχληση** με επαναλαμβανόμενη απειλητική συμπεριφορά κατά προσώπου, προκαλώντας του φόβο για την ακεραιότητά του ή την ασφάλειά του).

Δίωξη των ενόχων: Κάθε έγκλημα ή πράξη βίας κατά των γυναικών και των παιδιών θα διώκεται **άμεσα και αυτεπάγγελα**, χωρίς να εισακούγεται η **όποια δικαιολογία** για την τέλεσή τους. Εξίσου άμεση θα είναι η πρόσβαση των θυμάτων σε υπηρεσίες στήριξης.

Για πρώτη φορά, προβλέπεται ότι οι γυναίκες πρόσφυγες θύματα ενδοικογενειακής βίας ή trafficking θα έχουν τη δυνατότητα να ζητούν **πολιτικό άσυλο λόγω έμφυλης βίας** και δεν θα επαναπατρίζονται/επαναπροωθούνται στη χώρα τους, όταν υπάρχουν πιθανότητες να υποστούν εκεί βία ή και να θανατωθούν.

Ανάγκη για άμεση δράση

- * Πρέπει να εξαλειφθούν προκαταλήψεις, έθιμα, παραδόσεις και πρακτικές που βασίζονται στην ιδέα της κατωτερότητας των γυναικών ή στους στερεότυπους ρόλους των δύο φύλων
- * Πρέπει να απαγορευτεί νομικά κάθε πράξη βίας ή ενθάρρυνση σε πράξη βίας
- * Να προστατεύονται οι γυναίκες και τα παιδιά θύματα και μάρτυρες από οποιαδήποτε μορφή βίας
- * Να μπορούν να αναφερθούν βάσιμες υποψίες τέλεσης πράξεων βίας προκειμένου αυτές να προληφθούν
- * Οι γάμοι που έχουν γίνει υπό καθεστώς βίας να είναι δυνατόν να ακυρωθούν
- * Για τη γονική επιμέλεια θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα πιθανά κρούσματα βίας

Κάθε πράξη βίας θα πρέπει να ποινικοποιείται και να τιμωρείται

Στην Ελλάδα πρέπει να προβλεφθούν ποινές για περιπτώσεις άσκησης βίας για λόγους εθνομικούς ή θρησκευτικούς (π.χ. κλειτοριδεκτομή)

Τέταρτη Ενότητα : γιατί οι γυναίκες της ΧΕΝ προωθούν τη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης;

Η εξάλειψη της βίας : μια διαχρονική προτεραιότητα για τη ΧΕΝ

Παρά τον διαρκή αγώνα και τα επιτεύγματα των γυναικείων οργανώσεων οι διακρίσεις κατά των γυναικών, που καταπατούν τα ανθρώπινα δικαιώματα και γεννούν την έμφυλη βία, επιμένουν τόσο στις αναπτυσσόμενες όσο και στις ανεπτυγμένες κοινωνίες.

Η ΧΕΝ παγκόσμια έχει θέσει διαχρονικά στο επίκεντρο την **εξάλειψη της βίας κατά των γυναικών και παιδιών**, ως απαραίτητο βήμα για την επίτευξη ενός κόσμου ισότητας και ειρήνης. Παράλληλα, έχει αναδείξει την ανάγκη ευαισθητοποίησης για τα **σεξουαλικά και αναπαραγωγικά δικαιώματα** και εργάζεται ενδυναμώνοντας τα κορίτσια και τις γυναίκες, ώστε να λαμβάνουν ελεύθερες και συνειδητές αποφάσεις.

Η οικονομική κρίση, τα μέτρα λιτότητας και ο περιορισμός του ευρωπαϊκού μοντέλου κοινωνικής προστασίας εκτίναξαν την φτώχεια, ενέτειναν τις ανισότητες και δημιούργησαν ένα κλίμα ανασφάλειας στους πολίτες. Η ανέχεια, η ανεργία και η ρήξη του κοινωνικού ιστού έπληξαν άνισα τις γυναίκες, ενώ ταυτόχρονα πυροδότησαν εκρήξεις βίας.

*Σύμφωνα με το **Ύδρυμα Μαραγκοπούλου για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου** παρατηρείται **αύξηση κάθε μορφής βίας** κατά των γυναικών: σωματικής, σεξουαλικής, ψυχικής, λεκτικής, και οικονομικής στο σχολικό, εργασιακό, οικογενειακό και κοινωνικό τους περιβάλλον.*

*Επίσης, σύμφωνα με έρευνες σε παγκόσμιο επίπεδο **μία στις τρεις γυναίκες** έχει βιώσει **σωματική ή σεξουαλική βία** από στενούς της συντρόφους. Παράλληλα, εκατομμύρια γυναίκες υφίστανται την εφαρμογή βάναντων εθιμικών πρακτικών, όπως η κλειτοριδεκτομή και κακοποιούνται ή θανατώνονται κατά τη διάρκεια ένοπλων συρράξεων.*

*Σύμφωνα με **στοιχεία της πανευρωπαϊκής έρευνας** που διεξήγαγε ο Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (FRA) το 2014 με αντικείμενο τις διαφορετικές εμπειρίες βίας κατά των γυναικών στα 28 (τότε) κράτη μέλη της Ε.Ε. παρατηρείται **αύξηση της ενδοοικογενειακής βίας**, ενώ οι γυναίκες αποθαρρύνονται και δεν καταγγέλλουν στις αρχές τα περιστατικά βίας, λόγω της απουσίας υποστηρικτικού – προς αυτές- δικαστικού συστήματος.*

Για όλους τους παραπάνω λόγους είναι σημαντικό το ότι υπάρχει αυτή τη στιγμή στα χέρια μας ένα εργαλείο, ένα δυνατό μέσο, ένα πλήρες νομικό κείμενο που συνοδεύεται από αντίστοιχες αναγκαίες υπηρεσίες και αντιμετωπίζει όλες τις μορφές βίας κατά των γυναικών. Πρέπει όλες να το γνωρίζουμε, να το προωθήσουμε σαν γνώση και σαν αξία και στις υπόλοιπες και να αγωνιστούμε, να πιέσουμε να επικυρωθεί και από την χώρα μας, το συντομότερο δυνατόν.

Τι χρειάζεται να κάνουμε ως στελέχη της ΧΕΝ;

Η Σύμβαση πρέπει να διαδοθεί και να γίνει **γνωστή στις γυναίκες - μέλη και φίλες της ΧΕΝ**. Χρειάζεται να γίνει κατανοητό από όλες μας ότι είναι αναγκαία η επικύρωσή της και η πλήρης εφαρμογή της στη χώρα μας. Χρειάζεται να συνειδητοποιήσουμε ότι πρέπει να γίνει γνωστή στις **τοπικές μας κοινωνίες**, στις γυναίκες και τους άντρες του κάθε τόπου, αλλά και σε όσες περιοχές, νησιά, μεγάλες πόλεις κ.λπ. υπάρχουν γυναίκες - πρόσφυγες.

Τελευταία μάλιστα, καταγράφονται περιστατικά έμφυλης βίας σε **hot spot** φιλοξενίας προσφύγων: Γυναίκες βιάζονται ή προωθούνται για **σεξουαλική εκμετάλλευση**, κορίτσια υπόκεινται σε **κλειτοριδοτομές, νέες κοπέλες** εκφοβίζονται για να αναγκασθούν να ζητήσουν «προστασία» (με γάμο ή χωρίς). Παράλληλα, εξακολουθεί η διακίνηση γυναικών και παιδιών από άλλες **βαλκανικές, ανατολικές χώρες και τρίτες χώρες** στην πορνεία. Στην Ευρώπη και σε άλλα μέρη του κόσμου νέες γυναίκες γίνονται παρένθετες μητέρες ή δίνουν τα δικά τους παιδιά μετά τον τοκετό, ενώ άλλες αναγκάζονται σε εκτρώσεις ή στειρώση.

Οι γυναίκες της χώρας μας, οι **Ελληνίδες**, αλλά και οι μετανάστριες ή πρόσφυγες που ζουν χρόνια στην Ελλάδα, εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν φαινόμενα ανισότητας, καθώς και περιστατικά **αύξησης της ενδοοικογενειακής βίας**. Γυναίκες παντρεμένες ή όχι, με ή χωρίς παιδιά, οποιασδήποτε κοινωνικής τάξης ή μορφωτικού επιπέδου κακοποιούνται ακόμα περισσότερο στην εποχή της κρίσης και εγκλωβίζονται σε αδιέξοδες και βίαιες σχέσεις. Αλλά και όσες ζητούν εργασία, οι περισσότερες άνεργες για μεγάλο χρονικό διάστημα, συχνά αναγκάζονται να αποδεχθούν την **σεξουαλική παρενόχληση** στο **χώρο εργασίας**

(εκτός από τις άθλιες εργασιακές συνθήκες ή τη «μαύρη» εργασία) προκειμένου να επιβιώσουν. Ταυτόχρονα νέες γυναίκες (σε μεγάλο ποσοστό και Ελληνίδες, σύμφωνα με πρόσφατη δημοσιογραφική έρευνα στην Εφημερίδα των Συντακτών της 22/7/2017) **δίνουν τα ωάρια τους** σε ζευγάρια, που δυσκολεύονται να κάνουν παιδί για λόγους οικονομικούς, αποδεχόμενες τις όποιες πιθανές επιβλαβείς συνέπειες στην υγεία τους.

Όλες αυτές οι μορφές βίας αποτελούν μια πραγματικότητα που οι **γυναίκες των τοπικών κέντρων της ΧΕΝ** όχι μόνο πρέπει να την συνειδητοποιήσουν, αλλά και να την επεξηγήσουν στις γυναίκες της κοινότητάς τους. Να γίνει, δηλαδή, κατανοητό ότι πρόκειται για μορφές έμφυλης βίας που, όπως αναφέρεται στην Σύμβαση, συνιστούν **εκδήλωση των ιστορικά άνισων σχέσεων ισχύος μεταξύ των γυναικών και των ανδρών**, οι οποίες έχουν οδηγήσει σε **επικυριαρχία των ανδρών** και σε **αρνητικές διακρίσεις** κατά των γυναικών, καθώς και στην παρακώλυση της πλήρους προόδου των γυναικών.

Πρέπει όλες να γνωρίζουμε τις δυνατότητες που μας δίνει η Σύμβαση, τον τρόπο και τα μέσα να πολεμήσουμε τη βία και τις έμφυλες διακρίσεις. Την ανισότητα και την εκμετάλλευση κατά των γυναικών και κοριτσιών.

Γιατί είναι σημαντική η επικύρωση της Σύμβασης για τη χώρα μας;

- Για τη δημιουργία νέων νόμων και υποδομών ή την εφαρμογή των ήδη υπαρχόντων νόμων και θεσμών που αφορούν στην πρόληψη και προστασία των γυναικών και παιδιών από την ενδοοικογενειακή, αλλά και από κάθε άλλη μορφή βίας.
- Για τη δυνατότητα να αντιμετωπίσουμε την έμφυλη βία, όχι μόνο σε νομικό επίπεδο, αλλά και σε επίπεδο υποδομών, χρησιμοποιώντας καινοτόμα μέτρα και μέσα (υπηρεσίες στήριξης, μονάδες στέγασης, μόρφωσης, περίθαλψης, κ.ά.)
- Για τη διασφάλιση της προστασίας των δικαιωμάτων των θυμάτων άνευ οποιασδήποτε διάκρισης.
- Για την αναγνώριση όλων των προαναφερόμενων ποικίλων μορφών έμφυλης βίας: ενδοοικογενειακή, σεξουαλική παρενόχληση, βιασμός, εξαναγκασμός σε σύναψη γάμου, εγκλήματα «τιμής» (π.χ. κλειτοριδεκτομή).
- Για την αναγνώριση ότι όλες οι μορφές έμφυλης βίας συνιστούν σοβαρές παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε περίοδο ειρήνης, αλλά σε περιόδους πολέμων και ένοπλων συγκρούσεων, όπου η βία κατά των γυναικών και των παιδιών ενισχύεται.
- Για την “de facto” και “de jure” αναγνώριση της ισότητας μεταξύ γυναικών και ανδρών.
- Για την επιστημονική συλλογή, επεξεργασία και δημοσιοποίηση των στοιχείων που θα καταδεικνύουν μέσα από εμπειριστατωμένες αναλύσεις πώς εξελίσσεται η έμφυλη βία σε κάθε χώρα.
- Για το ότι προωθεί τον συντονισμό όλων των αρμόδιων φορέων, συμπεριλαμβανομένων του δικαστικού σώματος, της Αστυνομίας, των τοπικών και περιφερειακών αρχών και των ΜΚΟ για την παροχή προστασίας και υποστήριξης σε θύματα και μάρτυρες όλων των μορφών βίας.
- Για τις δράσεις ευαισθητοποίησης, την ανάπτυξη δεξιοτήτων προστασίας σε παιδιά, γονείς και εκπαιδευτικούς, καθώς και για την ενημέρωση επαγγελματιών που ασχολούνται με τα θύματα και τους δράστες.
- Για το ότι η πληροφόρηση στα θύματα και τα εν δυνάμει θύματα θα πρέπει να γίνεται στη γλώσσα που αυτά κατανοούν.

Η ΧΕΝ, ως οργάνωση που υπερασπίζεται τα δικαιώματα των γυναικών, πρέπει να κάνει «κτήμα της» τη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης και να την προωθήσει κάθε κέντρο στην τοπική του κοινωνία. Γιατί πρέπει να πιέσουμε όλες και όλοι να επικυρωθεί το συντομότερο!

Επίλογος

Επειδή, είναι ιδιαίτερα σημαντικό να ενημερωθούν οι γυναίκες (ιδιαίτερα οι νέες γυναίκες και τα κορίτσια) για τη σημασία της επικύρωσης του Θεσμικού Πλαισίου (που ήδη έχει υπογραφεί από τη χώρα μας το 2011),

Επειδή, είναι ιδιαίτερα σημαντικό να επεκταθεί η πίεση προς τους/τις πολιτικούς αντιπροσώπους από όλες τις γυναίκες στην Αθήνα και την περιφέρεια (συμπληρωματικά στην πίεση που ήδη ασκείται από τις γυναικείες και φεμινιστικές οργανώσεις προς τους/τις εκπροσώπους των κομμάτων και τις ενέργειες της Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων),

η ΧΕΝ Ελλάδος,
τιμώντας τις καταστατικές αρχές της
και
συμβαδίζοντας με τις προτεραιότητες της Παγκόσμιας ΧΕΝ,
ξεκινά την συλλογή υπογραφών από τα κατά τόπους Κέντρα της,
από μέλη και φίλες / φίλους ,
ενισχύοντας, έτσι, την πίεση για την επικύρωση και εφαρμογή της Σύμβασης.

Προς αυτή την κατεύθυνση, η ΧΕΝ Ελλάδος προτείνει:

- * Να γίνει κατανοητό πόσο σημαντική είναι η επικύρωση της συγκεκριμένης Σύμβασης και η εναρμόνιση του Εθνικού μας Δικαίου για την καθημερινότητα των γυναικών.
- * Να υποστηριχθεί η από κοινού ανάληψη δράσης για την συλλογή υπογραφών, καθώς και για την υλοποίηση δράσεων ευαισθητοποίησης των γυναικών.

Η κάθε μία από εμάς πρέπει να προσκαλέσει τους άνδρες του περιβάλλοντός της (σύζυγο, πατέρα, αδελφό, γιο, φίλο, σύντροφο, συνεργάτη κ.λπ) να υποστηρίξει την προσπάθεια αυτή δηλώνοντας με την υπογραφή του ότι
«δεν κακοποιεί αυτός που είναι δυνατός σωματικά,
αλλά αυτός που η κοινωνία
του «επιτρέπει», του «συγχωρεί» ή τον «ενθαρρύνει» να το κάνει»,
γιατί η βία κατά των γυναικών είναι ανδρικό ζήτημα.

Παράρτημα

Η συμμετοχή της ΧΕΝ Ελλάδος στην προσπάθεια των γυναικείων και φεμινιστικών οργανώσεων για την άμεση επικύρωση της Σύμβασης

Η ΧΕΝΕ συμμετείχε ενεργά στην προσπάθεια να επικυρωθεί το συντομότερο η Σύμβαση από την ελληνική Βουλή καθώς η Σύμβαση υπογράφηκε στην Κωνσταντινούπολη το 2011, την έχουν υπογράψει 44 μέχρι σήμερα, χώρες και έχει κυρωθεί μόνον από τις 24. Δυστυχώς, η χώρα μας, αν και την έχει υπογράψει, δεν την έχει ακόμα κυρώσει.

*Προκειμένου να επιταχυνθεί η διαδικασία κύρωσης από τη χώρα μας, συστάθηκε μία **ad hoc Επιτροπή** από γυναικείες οργανώσεις, με σκοπό να πείσει τα κόμματα της ελληνικής βουλής να θέσουν το θέμα. Στις 30 Μαρτίου 2017 πραγματοποιήθηκε συνάντηση γυναικείων και φεμινιστικών οργανώσεων, με θέμα την κύρωση της σύμβασης της Κωνσταντινούπολης, στην οποία συμμετείχε και η ΧΕΝ Ελλάδος. Θεωρήθηκε σημαντικό να καταβληθούν προσπάθειες για να ενημερωθεί τόσο η κυβέρνηση, όσο και τα κόμματα της Βουλής, για τη **σπουδαιότητα και το επείγον της κύρωσης** αυτής της συνθήκης, που θεωρείται το **αρτιότερο μέχρι σήμερα νομικό εργαλείο στον τομέα της βίας κατά των γυναικών.***

Ο Υπουργός Δικαιοσύνης παρέπεμψε την Επιτροπή στην κ. Μ. Γιαννακάκη - Γενική Γραμματέα Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Υπουργείου Δικαιοσύνης και η συνάντηση πραγματοποιήθηκε στις 6/4/2017.

Στις 10/4/2017, πραγματοποιήθηκε συνάντηση με το «Ποτάμι» (τον Πρόεδρο κ.Θεοδωράκη και τις κ. κ. Αντιγόνη Λυμπεράκη και Μαρίνα Γραμματικοπούλου).

Στις 20/4/2017/ πραγματοποιήθηκε συνάντηση με την «Ένωση Κεντρώων» (τη βουλευτριά Θεοδώρα Μεγαλοοικονόμου και τη νομικό Χριστίνα Καρελιά).

Στις 27/4/2017 πραγματοποιήθηκε συνάντηση με το «Κόμμα των Ανεξάρτητων Ελλήνων» (τον Διευθυντή του Πολιτικού Γραφείου του Προέδρου, κ.Νικολάου).

Στις 3/5/2017 πραγματοποιήθηκε συνάντηση με το ΚΚΕ (τον βουλευτή Ηρακλείου Κρήτης κ.Συντυχάκη και την κα Δάγκα, μέλος της ΟΓΕ και υπεύθυνη για γυναικεία δικαιώματα στην Κεντρική Επιτροπή του κόμματος).

Στις 8/5/2017 πραγματοποιήθηκε με τη Ν.Δ. (τον Γραμματέα Πολιτικής Επιτροπής του Κόμματος Λ. Αυγενάκη και την κ. Μ.Συρεγγέλα, Γραμματέα Γυναικείων θεμάτων και μέλος της Πολιτικής Επιτροπής).

Στις 15/5/2017 πραγματοποιήθηκε συνάντηση με το ΠΑΣΟΚ (την κ.Φαρμάκη, Γραμματέα του Τομέα Γυναικών του ΠΑΣΟΚ, κα Ζέφη Δημαδάμα αντιπρόεδρος Γυναικών Ευρωπαϊκού Σοσιαλιστικού Κόμματος και την π.Ευρωβουλευτή Συλβάνα Ράππη)

Τέλος, στις 18 / 5 /2017 πραγματοποιήθηκε συνάντηση με το κόμμα του ΣΥΡΙΖΑ (τον κ. Ρήγα Γραμματέας της Κεντρικής Επιτροπής, την κα Καναβού, συντονίστρια του τμήματος φεμινιστικής πολιτικής του Κόμματος και την κ. Θεοδωρακοπούλου, μέλος της μέλος της Κεντρικής Επιτροπής).

Στις συναντήσεις με τα κόμματα και την κυβέρνηση επισημάνθηκε :

Από την κ. Γιαννακάκη : Η ανάγκη εναρμόνισης του εσωτερικού μας δικαίου με τη Σύμβαση, είτε διότι εισάγει νέα αδικήματα, είτε διότι ρυθμίζει θέματα διαφορετικά

Από την πλευρά των γυναικείων / φεμινιστικών οργανώσεων :

Η επίσπευση των διαδικασιών, αφού έχουν ήδη περάσει 6 και πλέον χρόνια από την υπογραφή, 24 χώρες, την έχουν ήδη κυρώσει, εν τω μεταξύ ...

Το απαράδεκτο του Άρθρου 339 του Ποινικού Κώδικα, που επιτρέπει να σταματά η δίωξη του δράστη σε περίπτωση ασέλγειας σε ανήλικη κάτω των 15 ετών, εάν αυτός δεχθεί να παντρευτεί το θύμα του.

Η χρησιμότητα της «Σύμβασης» ως νομικού εργαλείου με παιδαγωγικό ρόλο για την εξάλειψη της βίας κατά των γυναικών

Η νομική αρτιότητα και η πληρότητα της συγκεκριμένης «Σύμβασης», η οποία θα μπορεί να επιλύσει τα ζητήματα της βίας που ανακύπτουν

Η ολοένα και μεγαλύτερη ενίσχυση και η εμμονή της βίας στις γυναίκες της χώρας και τις πρόσφυγες που βρίσκονται εκτεθειμένες στην έμφυλη βία και το τράφικινγκ...

Η μη έκδοση των προβλεπόμενων υπουργικών αποφάσεων για την ενδοικογενειακή βία, παρά την ψήφιση του νόμου του 2006

Επισημάνθηκε ακόμα ότι η βία κατά των γυναικών είναι διαταξική και διαπερνά και όλα τα μορφωτικά στρώματα και οικογενειακή, αφού χάνεται μαζί με την πατριαρχία στα βάθη της ιστορίας.

Ότι η βία έχει τεράστιο κοινωνικό και οικονομικό κόστος, ενώ το κόστος για την εφαρμογή της Σύμβασης είναι το 1/10 απ' ότι το κόστος της βίας.

Τέλος, ότι η αύξηση της βίας, κατά τη διάρκεια της κρίσης, κατά των γυναικών και των παιδιών συσχετίζεται με τη γενικότερη οπισθοδρόμηση που παρατηρείται στην άσκηση των δικαιωμάτων.

Συνολικά, όλα τα κόμματα -και τα κυβερνητικά- υποσχέθηκαν να επισπεύσουν την υπογραφή της Σύμβασης και πως όλα θα την ψηφίσουν.

Στη συνέχεια εκδόθηκε από κοινού Δελτίο Τύπου με την περίληψη των ενεργειών και την αναγκαιότητα της επίσπευσης της κύρωσης της Σύμβασης που το υπέγραψαν (με αλφαβητική σειρά) οι Οργανώσεις :

1. Γυναικεία Ομάδα Αυτοάμυνας
2. Δίκτυο για την Καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών
3. Διοτίμα Κέντρο Γυναικείων Μελετών και Ερευνών
4. Ελληνική Αντιπροσωπεία του Ευρωπαϊκού Λόμπι Γυναικών
5. Ελληνικό Δίκτυο Γυναικών Ευρώπης
6. Ένωση Γυναικών Κρήτης
7. Ένωση Ελληνίδων Νομικών
8. Κέντρο Έρευνας και Δράσης για την Ειρήνη
9. Κίνηση Δημοκρατικών Γυναικών
10. Παναθηναϊκή - Πανελλαδική Οργάνωση Γυναικών
11. Πολιτικός σύνδεσμος Γυναικών
12. Σοροπτιμιστική Ένωση Ελλάδος
13. Το Μωβ - Φεμινιστική συλλογικότητα
14. ΧΕΝ Ελλάδος